

BCO – Váš orchestr pro 21. století!

Další koncert:

REAKČNÍ VÁNOCE, 19.12., Sokolovna Tuřany, 19:30

Jakub Jan Ryba / Pavel Šnajdr – Fuga E dur, transkripce pro BCO

Vojtěch Dlask - Legenda na námět povídky Karla Miloty (objednávka BCO)

Pavel Zemek Novák – Lidové vánoce pro BCO a Ženáče z Bošovic (objednávka BCO)

Ženáči z Bošovic - sbor

Brno Contemporary Orchestra – dirigent **Pavel Šnajdr**

BCO finančně podporují:

Statutární město Brno, Ministerstvo kultury ČR

Mediální partneři:

OperaPlus, KlasikaPlus, Brno Město hudby, ČRo, HIS VOICE

Děkujeme za podporu a spolupráci:

Divadlo Husa na provázku, Štetl fest

www.bcorchestra.cz

JSME NA FACEBOOKU, INSTAGRAMU, TWITTERU a máme YOUTUBE kanál

Změna programu vyhrazena.

11. koncertní sezona 2022/2023

**BRNO
CONTEMPORARY
ORCHESTRA**

INKLUZE TICHA

21. listopadu 2022, Divadlo Husa na provázku, 19.30

JAN DUŠEK – Židovské sny (Chalomot jehudi'im) pro soprán a smyčcový orchestr (2008)

- Představení zvané budoucnost
- Vzpomínka na lásku
- Hladina vody
- Déšť na bitevním poli
- Intermezzo
- Doprovod' mě
- Jerusalem

DMITRIJ JANOV-JANOVSKIJ – Noční hudba: Hlas v listí pro violoncello a komorní orchestr (2000)

MILOSLAV KABELÁČ – Eufemias mysterion pro soprán a komorní orchestr (1964 – 1965)

JANA VÖRÖŠOVÁ – Bau mir ein Haus podle básně Hilde Domin pro Irenu Troupovou (objednávka BCO pro Annu Ticho)

IRENA TROUPOVÁ – soprán

JOSEF KLÍČ – violoncello

BRNO CONTEMPORARY ORCHESTRA dirigent **PAVEL ŠNAJDR**

vždy nanovo
propuštění
k nám samotným

Představme si ideální svět, kde právo na začlenění je univerzální. Kde je toto právo samozřejmostí a nikoliv pouhými deklaracemi vykazovanými v tabulkách na konci roku či kvartálu. Kde stárnutí není považováno za degenerativní, ale za získávání zkušeností, kde hendikep je obohacující a poučný a kde si nejsou sice všichni rovni, ale každý si může vybrat svoji cestu a nalézt své místo, aniž by byl předem diskvalifikován. Představme si ideální svět, kde si vážíme biodiverzity i diverzity kulturní, kde národnost, víra, přesvědčení, vkus, oblečení, chutě, pohlaví či sexuální orientace nehraje vůbec žádnou roli. Představme si ideální svět, kde už není žádná inkluze lidí, jedinců, jedinek či jedinek potřeba a můžeme se věnovat inkluzi tmy či ticha, které bezpodmínečně potřebujeme, abychom mohli poslouchat hudbu. V takovém světě nežijeme a tak je dnešní koncert nejen inkluzí ticha, ale též inkluzí Ticha. Připomenutí a poznání snad napomůže k začlenění. Anna Ticho (1894 – 1980) se narodila v Brně, ale dlouho zde nežila, odešla na studia do Vídně. V roce 1912 se se svým manželem doktorem Ticho odstěhovala do Jeruzaléma, kde svému muži pomáhala v oční ordinaci. Ve svém domě zpřístupnili sbírku judaik a otevřeli kavárnu. Dnes tam sídlí galerie a pořád funguje kavárna, ve které se připravuje vyhlášený Ticho salát. Slovo salát znamená vlastně nasolit, ale v principu jde o to vše smíchat dohromady a nějak to začlenit v jeden unikátní celek.

Aby byl celek unikátní, potřebuje výborné koření, vynikající interprety a my, BCO, máme to štěstí, že můžeme spolupracovat s Irenou Troupovou a Josefem Klíčem, kterým jsme se rozhodli věnovat tento koncert. Irena Troupová začleňuje, zcluje a napomáhá inkluzi všech kulturních a uměleckých diverzit, menšin a individualit. Je jí vlastní stará, nová i Nová hudba, jakož i experiment a kabaret. Josef Klíč je Josef Klíč, díky za to.

V roce 2008 napsal hudební skladatel Jan Dušek písňový cyklus Židovské sny (Chalomot jehudim), kterým začala spolupráce mezi skladatelem a Irenou Troupovou, na texty izraelského básníka Jehudy Amichaje pro soprán, klarinet, violoncello a smyčcový orchestr. Skladba má sedm dílů, stejně jako menora, sedmiramenný židovský svícen. Autor chtěl vyjádřit smutek nad osudovými momenty v lidském životě: Láska – ztráta milované osoby, přežití – smrt, válka – mír, naděje – beznaděj... Klarinet a violoncello představují naději a smrt a vytvářejí tak kontrast sólovému sopránu - člověku. Cyklus měl premiéru 16. října 2008 v podání Orchestru Berg.

Noční hudba: Hlas v listí uzbeckého skladatel Dmitrije Janov-Janovského (1963) je jako podzimní sen, melodická, poetická, nečekaná, radostná i tíživá skladba pro komorní orchestr, violoncello a nahrávku folklorních zpěvů uzbeckých žen. Naléhavá kompozice vyrůstá z ticha, ale emoce narůstají, violoncello ševelí, jako hlas listí při nočním putování. Violoncello, kterého se ujme Josef Klíč – opravdu zpívá, vypráví noční příběh, a obrací se tak i výrazově k lidovým zpěvům, z nichž Janovského Noční hudba vyrůstá. Skladba je

koncipována jako oblouk od soumraku k rozednění, od tichého usínání po tiché probouzení. Spočívá tajemství ticha v tom, že umlčíme každého, kdo chce zvednout hlavu vzhůru? Snad ne. Pohlédneme-li však na osud českého skladatele Miloslava Kabeláče (1908 – 1979), tak to tak trochu vypadá. Jeho skladba Eufemias mysterion (Tajemství ticha, ale i záhada či kult ticha) pro soprán a komorní orchestr na autorova slova ve staré řečtině měla mimořádně úspěšnou premiéru na festivalu Varšavská jeseň v roce 1965. Zdali vypjaté sopránové sólo s expresivním doprovodem bicích a klavíru má naznačovat intimní ztišení či expanzivní umlčování, ponechám na posluchačích. Každopádně, když jsem v roce 1998 pouštěl skladbu na hudební škole v Poznani, nikdo ji neznal, a ani netušil, že by existoval nějaký Kabeláč. Snad však již bylo tajemství ticha prolomeno a už není potřeba inkluze Kabeláče, ale už jenom inkluze ticha. V čem však dnes spočívá jeho tajemství?

Pro hudební zpřítomnění odkazu Anny Ticho, jako zástupce obrovského množství lidí, kteří se rozhodli hledat svůj domov mimo své rodiště a měli to štěstí, že jim to bylo umožněno, ale též jako zástupce těch, kteří museli hledat svůj nový domov nedobrovolně, ale i jako zástupce těch, kteří svůj nový domov nikdy nenašli, jsme oslovili skladatelku Janu Vöröšovou, nikoliv kvůli jménu. Zadáním bylo, aby vznikla kompozice pro BCO a Irenu Troupovou. Skladatelka si vybrala zhudebnění básně Bau mir ein Haus od významné německé básnířky Hilde Dominové (1909 – 2006) ze sbírky Vnitřní prostor, jež se svým umem dokázala začlenit, a přesto neztratit svoji individualitu v mnoha kulturně odlišných prostředích. Rilke chtěl své milence překládat vůni růží, která je všude a pro všechny stejná. Hilde Domin (rozená Löwenstein, provdaná Palm) zase chtěla postavit nějaký dům (Bau mir ein House), dům pro sebe, pro kohokoliv, ve kterém by bylo slunce a bezpečí pro všechny, kteří po domově touží, nebo jej nechtějí ztratit. Mohla být v tom domě i TICHŮ? Mohl by to být Ticho Haus, ve kterém se léčí oči, aby mohly spatřit krásu. Samozřejmě. Básnířka jej chtěla postavit jako židovka z Kolína nad Rýnem, která utekla před Hitlerem do Itálie a od tam před Mussolinim do Dominikánské republiky a od tam do Spojených států, aby se v šedesátých letech vrátila zpátky do Německa. Anna Ticho dům postavila jako židovka z Brna, která studovala ve Vídni, poté odešla do Jeruzaléma, aby se mohla naplno věnovat péči a kráse.

Hudba je úžasná, pestrá, strhující, nepopsatelná, a, nebo ale, její nabídka je neskutečně široká. Je spousta hudeb, které bohužel nezní a znít by měly, ale všechno najednou nejde zvládnout a tak, snad ne na škodu vám posluchačům, musíme vybírat. Proto si klademe limity. Pojítkem celé této sezóny je ožívování a hledání původního významu nadužívaných pojmů (je jich bezpočet a tak i tady jsme museli vybírat), které vybízejí k novým čtením a novým poslechům. Je to zábavné pro nás a pevně věříme, že to bude zábavné i pro vás. Mimo to bychom rádi po odsunutém desátém cyklu koncertů poděkovali těm, kteří nám nezištně pomáhají a dodávají sílu do dalších radostných aktivit.

Vše dobré a hodně úspěchů pro Irenu Troupovou a Josefa Klíče, ať se jim moc daří.

Děkujeme.